

Nr 20.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion
angående upphävande av tullen och skatten på kaffe.*

(1:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 46, av herr *Senander* m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta upphäva tullen och skatten på kaffe.

Beträffande motiveringen för det i motionen framförda yrkandet hänvisar utskottet till motionen.

Kaffe har i vårt land sedan länge varit föremål för beskattning i form av finanstill. Sålunda utgår enligt 1929 års tulltaxa tull för orostat kaffe (tulltaxenr 73; stat. nr 153) med 30 öre och för rostat kaffe (tulltaxenr 74; stat. nr 154) med 42 öre per kilogram. Dessa tullsatsen har tillämpats från och med den 1 september 1929. Härtill kommer emellertid tilläggstill enligt förordningen den 31 januari 1932 (nr 15) med tillägg till gällande tulltaxa. Tilläggstillen utgör för orostat kaffe 15 öre och för rostat kaffe 18 öre per kilogram.

Enligt beslut av 1939 års urtima riksdag utgår därjämte en särskild skatt för kaffe samt kaffesurrogat med tillsats av kaffe, som införes till riket. Bestämmelserna härom är upptagna i förordningen den 22 december 1939, nr 877, som trätt i kraft den 27 december samma år. Ursprungligen utgick skatten för orostat kaffe med 65 öre för kilogram och för rostat kaffe samt kaffesurrogat med tillsats av kaffe med 80 öre för kilogram. Genom förordningen den 22 november 1946, nr 698, som trätt i kraft den 23 i samma månad, har skatten sänkts för orostat kaffe till 35 öre för kilogram och för rostat kaffe och kaffesurrogat med tillsats av kaffe till 45 öre för kilogram.

I enlighet härmed utgår för närvarande tull och skatt å kaffe med följande belopp.

	Tull	Skatt	Summa
	öre per kilogram		
Orostat kaffe	45	35	80
Rostat kaffe	60	45	105

Rörande avkastningen av tullen och skatten å kaffe må hänvisas till följande sammanställning för vissa budgetår.

Budgetår	Debiterad tull för orostat kaffe milj. kr.	Skatten å kaffe milj. kr.
1939/40.....	24,6	14,77
1940/41.....	13,0	21,05
1945/46.....	18,1	23,6
1946/47.....	21,8	24,6
1951/52.....	20,5	15,46
1952/53.....	22,3	17,24

Den genom förordningen den 22 november 1946, nr 698, vidtagna sänkningen av kaffeskatten hade föreslagits av vederbörande departementschef i proposition nr 357 till 1946 års riksdag. I en i anledning av propositionen väckt motion II: 586 av herr Jansson i Örebro m. fl. hemställdes om omedelbart avskaffande av den särskilda skatten å kaffe. Till stöd för det i motionen framställda yrkandet anfördes bl. a. följande. Att delvis finansiera statens utgifter genom denna konsumtionsskatt vore principiellt oriktigt. Bortsett därifrån finnes ingen godtagbar motivering för att bibehålla den särskilda kaffeskatten. Då detta skatteförslag förelades riksdagen i proposition nr 80 vid 1939 års urtima riksdag, återopade departementschefen statsfinansiella skäl till stöd härför. Skattens tillfälliga karaktär underströks också i första särskilda utskottets utlåtande, nr 60, i anledning av nyssnämnda proposition. Om skatten helt eller delvis bibehölles komme detta, till följd av ökad import och konsumtion, att innebära, att statsutgifterna i högre grad nu än under de senaste krigsåren finansierades genom tull- och skatteinkomster å kaffet. De särskilda statsfinansiella förhållanden, som återopades vid skattens införande, förefunnes icke nu. Därför borde skatten helt avskaffas för att möjliggöra en sänkning av kaffepriset. Genom sträng priskontroll borde tillses, att skattens avskaffande helt komme konsumenterna till godo.

I sitt i anledning av förenämnda proposition och motion avgivna betänkande nr 55, som godkändes av riksdagen, yttrade 1946 års bevillningsutskott bl. a. följande:

»Vad först angår det i propositionen framlagda förslaget om sänkning av skatten å kaffe har utskottet intet att erinra mot detta förslag. Utskottet kan sålunda icke förorda bifall till det i motionen framställda yrkandet om omedelbart avskaffande av denna skatt. Emellertid vill utskottet framhålla, att den i propositionen föreslagna skattesänkningen kommer att verka i samma riktning som det i motionen framförda önskemålet. Utskottet anser vidare befogat, att frågan, huruvida skatten å kaffe bör bibehållas, av Kungl. Maj:t tages under övervägande. Såsom motionärerna framhållit, betonades vid införandet av denna skatt från riksdagens sida den tillfälliga karaktären av densamma. Därjämte må framhållas, att kaffe torde kunna räknas till de viktigare konsumtionsvarorna. Då skatten tillkommit av statsfinansiella skäl, bör dock frågan om avskaffande av denna skatt ses i ett större sammanhang.»

Jämväl vid 1947 års riksdag prövades frågan om avskaffande av den särskilda skatten å kaffe i anledning av motionsvis framställt yrkande (motionen II: 116 av herr Jansson i Örebro m. fl.). I sitt i anledning av motio-

nen avgivna betänkande nr 22, som godkändes av riksdagen, fann 1947 års bevillningsutskott sig icke kunna tillstyrka motionen och hänvisade därvid huvudsakligen till vad 1946 års bevillningsutskott anfört i frågan.

Utskottet. I den föreliggande motionen har yrkats, att tullen och den särskilda skatten å kaffe måtte avskaffas. För kaffe har sedan länge utgått tull, vilken har karaktär av finanstull. Sedan 1932 har tull å kaffe upptagits med 45 öre per kilo för orostat kaffe och med 60 öre för rostat. Den särskilda skatten å kaffe, vilken infördes genom beslut av 1939 års urtima riksdag, utgår — efter sänkning av skatten år 1946 — med 35 öre för orostat kaffe och med 45 öre för rostat. Sammanlagt utgör tullen och skatten å kaffe alltså 80 öre per kilo för orostat vara och en krona 5 öre för rostat.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har frågan om avskaffande av den särskilda skatten å kaffe varit föremål för behandling vid 1946 och 1947 års riksdagar i anledning av motioner i ämnet. Huvudsyftet med dessa motioner var att ernå en sänkning av kaffepriset. Motionerna föranledde dock icke någon åtgärd från riksdagens sida. Det närmaste skälet härtill var att, då kaffeskatten tillkommit av statsfinansiella skäl, frågan om dess avskaffande ansågs böra ses i ett större sammanhang.

Den nu föreliggande motionen är, liksom de ovan omnämnda motionerna, motiverad av en önskan att åstadkomma en sänkning av konsumentpriset på kaffe. Härutinnan vill utskottet erinra om ifrågavarande beskattnings successivt starkt reducerade betydelse med avseende å dess andel i konsumentpriset. Medan vid tiden omedelbart efter den särskilda kaffeskattens införande — vid ett genomsnittspris för januari 1940 av tre kronor 68 öre — tullen och skatten å kaffe utgjorde nära 30 procent av nämnda pris, var motsvarande andel av priset i januari 1947 ca 15 procent och i januari 1954 endast 5 procent. En mera påtaglig reduktion av konsumentpriset på kaffe torde över huvud icke kunna ernås utan sänkning av världsmarknadspriset. Det är tydligt att vid ställningstagandet för eller emot nuvarande beskattning de synpunkter, som äger samband med beskattningens inverkan på priset, avsevärt förlorat i betydelse. Den statsfinansiella aspekten på frågan måste fortfarande beaktas. Med understrykande av tidigare uttalanden att frågan om kaffebeskattningens slopande måste ses i ett större sammanhang än motionärerna anlagt på frågan, vill utskottet för sin del framhålla, att förutsättningar för ett slopande av ifrågavarande beskattning för närvarande icke är för handen. Utskottet avstyrker i enlighet härmed ifrågavarande motion.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II:46 av herr Senander m. fl. angående upphävande av tullen och skatten på kaffe icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 mars 1954.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Velander, Söderquist, Niklasson, Einar Eriksson, Snygg, Anders Johansson och fröken Ranmark; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Brandt, Strandh, Kärrlander, Henriksson, Anderson i Sundsvall, Nilsson i Svalöv och Jansson i Aspeboda.